

רע"פ 867/18 - ראובן נתאי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 867/18

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: ראובן נתאי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 30.12.2017 בתיק עפ"ת 6385-08-17 שניתן על ידי כב' השופטת ח' מאק קלמנוביץ

בשם המבקש: בעצמו

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ח' מאק קלמנוביץ) בעפ"ת 6385-08-17 מיום 28.12.2017, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (השופטת ש' זוכוביצקי-אורי) בתת"ע 16-11-13992 מיום 18.6.2017, בו הורשע המבקש בעבירה לפי תקנה 28(ב) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

2. על פי העובדות שפורטו בפסק דינו של בית משפט קמא, ביום 17.8.2015 קיבל המבקש "הודעת תשלום

עמוד 1

קנס" (להלן: הודעת התשלום) ובה נכתב כי השתמש בטלפון נייד שלא באמצעות דיבורית בעת שהרכב בו נהג היה בתנועה.

ביום 13.10.2015 הגיש הנאשם בקשה להישפט חלף תשלום הקנס בסך 1,000 ש"ח שהוטל עליו בהודעת התשלום. בקשתו התקבלה ביום 18.10.2015 במשרדי המשיבה.

ביום 28.8.2016 נשלחה לראשונה אל המבקש הזמנה לדיון, שהתקבלה אצלו ביום 12.9.2016.

מוסיף וטוען המבקש, כי הזמנה שניה לדיון וכתב האישום נערכו על ידי המשיבה ביום 10.11.2016 וכתב האישום "עצמו נפתח בבית משפט השלום לתעבורה בירושלים רק ביום 27.11.2016".

3. בדיון שהתקיים בפני בית משפט השלום ביום 28.11.2016 ובסיכומים שהוגשו לאחר מכן, טען המבקש כי יש למחוק את כתב האישום מחמת התיישנות, זאת מאחר שכתב האישום בעניינו הוגש למעלה משנה לאחר בקשתו להישפט, דבר נוגד את הוראות פרק ז' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב - 1982 (להלן: החוק). בית משפט השלום לתעבורה בירושלים דחה טענה זו בהחלטה מיום 10.1.2017, בקובעו כי המשיבה עמדה בסד הזמנים הקבוע בסעיף 230 לחוק, המורה כי יש לשלוח למבקש להישפט הזמנה למשפט בתוך שנה מיום קבלת הודעתו על רצונו להישפט.

בית משפט השלום הרשיע את המבקש בעבירה שיוחסה לו, וגזר עליו את קנס המקור ביום 18.6.2017.

4. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים, ובנימוקיו חזר על טענותיו המתייחסות להתיישנות העבירה בגינה הורשע. לגופו של עניין, טען נגד הרשעתו בעבירה. אשר לסוגיית ההתיישנות, טען המבקש כי יש לפרש את סעיף 230 לחוק באופן שעל המשיבה להגיש כתב אישום בתוך תקופת השנה מיום שהתקבלה הבקשה להישפט, ואין די במשלוח הזמנה לדיון.

5. בית משפט קמא דחה את ערעורו של המבקש. בהתייחס לסוגיית ההתיישנות, דחה בית משפט קמא את טענת המבקש משני טעמים. הטעם האחד הינו כי דבר לשונו של סעיף 230 לחוק ברורה, ומחייבת, בתוך תקופה של שנה מיום ההודעה של אדם על רצונו להישפט, משלוח הזמנה למשפט בלבד. ואם להביא דברים בשם אומרם:

"מדובר בהוראת חוק ספציפית אשר מסדירה באופן מפורט את המצב הדיוני המסויים, ועל כן אין מקום להידרש לפרשנויות רחוקות יותר".

הטעם השני הוא, כי יש לראות ככתב אישום את הדו"ח שנשלח למבקש עוד לפני בקשתו להישפט, ומשכך לא חל פרק זמן ההתיישנות על פי דין. כן דחה בית משפט קמא את טענותיו העקרוניות של המבקש בדבר הקושי הראייתי לנהל הליך משפטי לאחר שחלף פרק זמן ארוך ממועד העבירה, שכן מעת הזמנתו לדיון אין משמעות לשאלה מתי הוגש כתב האישום למזכירות בית המשפט, בפרט כאשר פער הזמנים בין מועד משלוח ההזמנה למשפט למועד הגשת כתב

האישום היה פער של שבועות ספורים, כבנסיבות העניין דנן.

הבקשה למתן רשות ערעור

6. בקשת רשות הערעור שלפניי מתייחסת רק לטענה המקדמית בדבר התיישנות העבירה בעניינו של המבקש.

7. בבקשתו, חוזר המבקש על טענותיו כפי שהוצגו בבית משפט קמא, בכלל זה על הטענה כי חלפה למעלה משנה בין בקשתו להישפט לבין הגשת כתב האישום החדש בעניינו. כתב אישום זה מבטל, לטענתו, את ההזמנה לדין והודעת תשלום הקנס שניתנו לו. כן טוען המבקש כי לא ניתן לראות את הדו"ח שניתן לו ככתב אישום, שכן כותרתו היתה "הודעת תשלום קנס" והוראותיו "מדברות בעדן". המבקש מוסיף וטוען כי אין בהזמנה לדין כדי לעצור את מירוץ ההתיישנות בזיקה להגשת כתב האישום, ואין ב"שריון" מועד דיון כדי ליתר את הצורך להגיש את כתב האישום במועדו. לבסוף, טוען המבקש כי קביעותיהם של בתי משפט קמא פגעו בזכותו להתגונן, ואף מאיינות את כוונת המחוקק, לפיה יש לאפשר לאזרח להציג את הגנתו סמוך ככל הניתן לאירוע העבירה המיוחס לו.

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, אני סבור כי דין הבקשה להידחות.

9. הלכה היא כי רשות ערעור שני תינתן רק במקרים בהם הבקשה מעוררת סוגיה עקרונית, החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או כאשר מתעוררים שיקולי צדק ייחודיים לנסיבות אותו מקרה.

המקרה שלפניי אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים, ובניגוד לאופי העקרוני שביקש המבקש לייחס לעניינו, לא מצאתי כי הבקשה מעוררת שאלות מהותיות, או שהיא מערבת שיקולי צדק ייחודיים, לרבות חשש ממשי מפני עיוות דינו של המבקש. מטעמים אלה בלבד, דינה של הבקשה להידחות.

10. גם בגופן של טענות המבקש לא מצאתי ממש. בית משפט זה קבע בעבר כי ההסדרים הקבועים בפרק ז' לחוק יוצרים סדרי דין מיוחדים בעבירות קנס, הגוברים, בין היתר, על ההסדרים הקבועים בסעיף 9 לחוק, שעניינו מועדי ההתיישנות בעבירות (רע"פ 7927/98 אביב גולדברג נ' מדינת ישראל (5.1.1999)).

סעיף 225א(א) לחוק, שעליו סומך המבקש את ידיו, מורה כי:

עברה שנה מיום ביצוע עבירת קנס, לא יוגש עליה כתב אישום ולא תומצא בעניינה הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב);

עם זאת, סעיף 225א(ב) לחוק קובע בצורה ברורה כי -

אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע הגשת כתב אישום נגד מי שביקש להישפט לפי סעיף 229, אף אם עברו המועדים עמוד 3

הקבועים בסעיף קטן (א).

באשר להגשת בקשה להישפט, קובע סעיף 229(א)(2) לחוק כי -

מי שנמסרה לו הודעת תשלום קנס, ישלם, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, את הקנס הנקוב בהודעה, לחשבון שצוין בה, זולת אם פעל באחת מדרכים אלה:

[...]

(2) הודיע, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, בדרך שנקבעה בתקנות, שיש ברצונו להישפט על העבירה

לאחר מסירת הודעה על רצון להישפט כאמור, קובע סעיף 230 לחוק כי -

הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו (ההדגשות אינן במקור - י' א');

11. לשיטתו של המבקש, יש לפרש את סעיף 230 הנ"ל לפי סעיף 225 לחוק, המורה על הגשת כתב אישום או הזמנה לדין בתוך שנה מיום ביצוע עבירת הקנס, ומאחר שחלפה שנה מיום ביצוע עבירת הקנס ועד להגשת כתב אישום בעניינו, יש לקבוע כי חלה התיישנות על העבירה. אין בידי להיעתר לפרשנותו מרחיקת הלכת של המבקש.

ראשית, המבקש אינו בא בגדריו של סעיף 225 לחוק, שכן הומצאה לו הודעת תשלום קנס בפרק הזמן האמור בסעיף קטן (א), ובכל מקרה, מעת בקשתו להישפט אין מניעה להגיש נגדו כתב אישום אף לאחר המועדים הקבועים בחוק, זאת לפי סעיף קטן (ב) (ראו גם: רע"פ 2487/15 אייל אבולפיה נ' עיריית רמת גן (06.05.2015)).

שנית, לשונו של סעיף 230 לחוק ברורה, ועל פיה יש לשלוח את ההזמנה למשפט בלבד בתוך שנה מיום הבקשה להישפט. הסעיף אינו מתייחס כלל למועד משלוח כתב האישום כתנאי להימצאות בתוך התקופה בה ניתן לדון באישום.

12. יתרה מזאת, ההסדרים המיוחדים הנוגעים לעבירות קנס לגביהם התבקשה ברירת משפט באים לידי ביטוי גם באשר לדין ההזמנה למשפט, כפי שנאמר בתקנה 44 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 -

הזמנה למשפט לפי סימן זה דינה כהזמנה למשפט וככתב אישום שהומצא לנאשם כדין, ודין העתק ממנה משהוגש לבית המשפט, כדין כתב אישום שהוגש לבית המשפט כדין.

הנה כי כן, קובע המחוקק במפורש, בחקיקה ראשית ובחקיקת המשנה, כי לעניין מירוח ההתיישנות בנסיבות עמוד 4

כגון דנן, המועד הקובע הוא מועד מסירת ההזמנה לדין. כל פרשנות אחרת תאיין את כוונת המחוקק באשר להסדרים אלה. אין בידי לקבל את טענת המבקש לפיה הגשת כתב אישום חדש 'מוחקת' את ההליכים הקודמים בתיק, בכלל זאת את ההזמנה לדין שנמסרה בטרם פקיעת תקופת ההתיישנות. בזיקה לטענתו זו, ביקש המבקש להסתמך על רע"פ 7752/00 ניר נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 283 (2002). ואולם, בניגוד לפרשנות שטען לה המבקש, הדברים האמורים באותו עניין תומכים במפורש בכך שמועד שליחת ההזמנה לדין הוא המועד הקובע, ולא מועד הגשת כתב האישום. כך נקבע באותו עניין:

תקנה 44ג אינה מורה על הגשת כתב-אישום לבית-המשפט ועל המצאתו לנאשם, כמקובל בהליך פלילי רגיל, אלא אך מקימה שתי חזקות דיוניות, שמטרתן להעלות את "משפט הברירה" (שאיננו משפט "רגיל") על פסי הברירה: מחד, מקימה היא חזקה כי המצאתה לנאשם של הזמנה למשפט היא שוות ערך להמצאתם (לידי נאשם בהליך רגיל) של הזמנה למשפט וכתב-אישום, ומאידך, מספקת לבית-המשפט מסמך הכולל את פרטי העבירה שעליה ביקש הנאשם להישפט. מסמך זה איננו כתב-אישום, אלא אך העתק מן ההזמנה למשפט, אך לאור הוראתה של תקנה 44ג, ולצורך בירורו של המשפט, הריהו שווה ערך לכתב-אישום; (שם, פסקה 5)

13. תימוכין למסקנה זו נמצאים גם בדברי השופט ס' ג'ובראן, אשר דן בסוגיה דומה ברע"פ 389/06 עו"ד ירון קוסטליץ נ' עיריית תל אביב (10.7.2006) -

"[...] בעת שמומצאת לנאשם הזמנה לדין, יודע הנאשם, כי מתקיים נגדו הליך. לפיכך יוצא, כי תכלית ההתיישנות הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי, נשמרת גם אם לא מוגש כתב אישום במהלך תקופה של כשנה".

14. נוכח דברים ברורים אלה, דינה של הבקשה להידחות, וכך אני מורה.

ניתנה היום, י"ט בשבט התשע"ח (4.2.2018).

שׁוֹפֵט